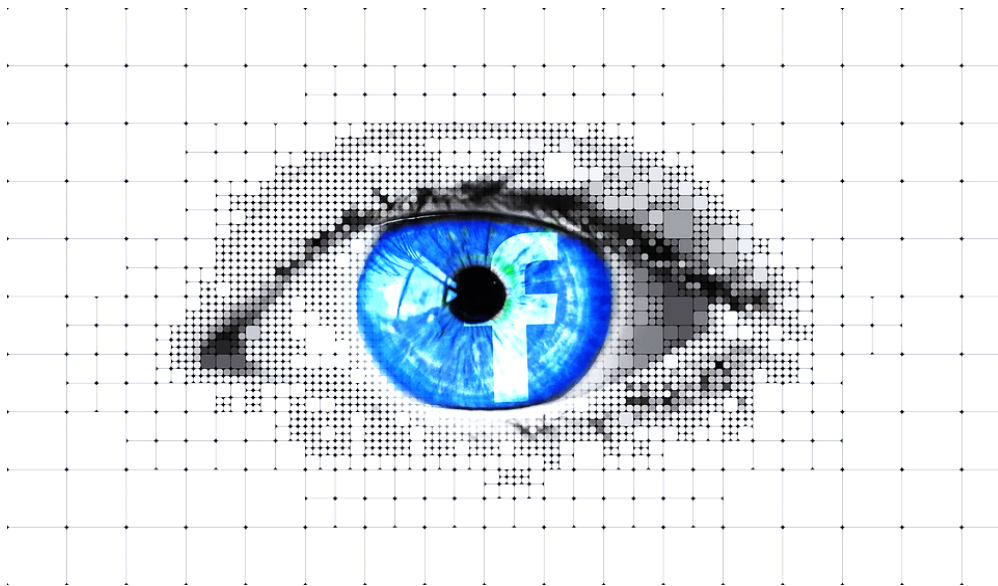

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Facebook και Ιδιωτικότητα: νέοι κίνδυνοι, νέες προοπτικές, νέες εναλλακτικές

Εργασία στο μάθημα
ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Μαυρίδης Φίλιππος	(Α/Μ 41200026)
Στρατιώτη Κωνσταντίνα	(Α/Μ 41200062)
Ταρσούδη Μαρία	(Α/Μ 41200159)

© 2022 Μαυρίδης Φίλιππος, Στρατιώτη Κωνσταντίνα, Ταρσούδη Μαρία
Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Η έρευνα αναφοράς	6
Οι υποθέσεις και τα ερωτήματα της έρευνας	6
Στόχοι της έρευνας	6
Μέθοδοι δειγματοληψίας	6
Μεθοδολογία	7
Μεταβλητές	7
Συμπεράσματα & ανάλυση	7
Η νέα έρευνα	8
Υποθέσεις και ερωτήματα	8
Μεθοδολογία	9
Το ερωτηματολόγιο	9
▷ Συνοδευτική επιστολή	9
▷ Διαφορές σε σχέση με το ερωτηματολόγιο αναφοράς	10
Συνεντεύξεις εις βάθος	11
Το δείγμα της έρευνας	11
Αποτελέσματα νέας έρευνας	11
Συμπεράσματα	13
Επίλογος	13
Βιβλιογραφία	14
Παραπομπές	14
Παράθεμα 1. Πιθανές ερωτήσεις ερωτηματολογίου έρευνας αναφοράς	15
Παράθεμα 2. Ερωτηματολόγιο	16
Συνοδευτική επιστολή	16
Ερωτήσεις	17
Παράθεμα 3. Απομαγνητοφωνήσεις.	22
Συνεντευξιαζόμενος Α. Γυναίκα 42-57 ετών κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου	22
Συνεντευξιαζόμενος Β. Άντρας 18-25 ετών Φοιτητής Πανεπιστημίου.	23
Συνεντευξιαζόμενος Γ. Γυναίκα 18-25 ετών Απόφοιτη λυκείου.	24
Παράθεμα 4. Πίνακες μεταβλητών	25
Η έρευνα αναφοράς	26
Η νέα έρευνα	27

Εισαγωγή

Η προστασία της ιδιωτικότητας στη νέα τεχνολογική πραγματικότητα του 21ου αιώνα παραμένει επιτακτική ανάγκη παρόλο που διαφαίνεται ένας διαρκής επαναπροσδιορισμός της έννοιάς της, καθώς αλλάζει και ο τρόπος που ιεραρχείται η σημασία των προσωπικών πληροφοριών.

Σε ένα περιβάλλον διαρκούς τεχνολογικής εξέλιξης και εκτεταμένης χρήσης κάθε λογής ψηφιακών συσκευών επικοινωνίας οι οποίες παράγουν και αποθηκεύουν πληροφορίες –όπως τα έξυπνα τηλέφωνα–, εφαρμογών –όπως το cloud computing– και κυρίως των ΜΚΔ –όπως το Facebook–, που προωθούν και ενθαρρύνουν την αυτό-έκθεση, η ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων καθίσταται επισφαλής.

Πώς όμως αντιλαμβάνονται οι ίδιοι οι χρήστες του Facebook την πραγματικότητα αυτή και τους κινδύνους που ελλοχεύουν για τα προσωπικά τους δεδομένα από τη χρήση του; Ανησυχούν; Αδιαφορούν; Λαμβάνουν μέτρα προστασίας, και αν ναι, ποια; Πώς, σε ποιο βαθμό, γιατί και σε ποιους αποκαλύπτουν τα προσωπικά τους δεδομένα στο Facebook;

Η έρευνα των Στέλιου Παπαθανασόπουλου, Ηλίας Αθανασιάδη και Μαρίας Ξενοφώντος με τίτλο «*Facebook και ιδιωτικότητα: αντίρροπες δυνάμεις;*» (η ανάλυση και τα συμπεράσματα της οποίας θα ακολουθήσουν), που απευθύνθηκε σε φοιτητές χρήστες Facebook και δημοσιεύτηκε το 2014 στο περιοδικό *Δημοσιογραφία*, επιχείρησε να δώσει απάντηση σε μερικά από τα παραπάνω ερωτήματα, στα οποία απαντήσεις επιχειρεί να δώσει και η δική μας έρευνα.

Η έρευνα αναφοράς

Οι υποθέσεις και τα ερωτήματα της έρευνας

Η ερευνητική ομάδα δημιούργησε την παρούσα έρευνα λαμβάνοντας υπόψη ήδη υπάρχουσες έρευνες σχετικά με την ιδιωτικότητα στο διαδίκτυο, την αυτό-έκθεση και τη χρήση των προσωπικών δεδομένων από τρίτους. Τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών λειτούργησαν ως πρωταρχικές υποθέσεις της συγκεκριμένης έρευνας, η οποία εξέτασε κατά πόσο ισχύουν στα πλαίσια του Facebook. Αναλυτικότερα, οι υποθέσεις που προέκυψαν είναι οι εξής:

1. Η μεγαλύτερη ανησυχία του χρήστη για την απειλή της ιδιωτικότητας του προκαλεί μια τάση μικρότερης αυτοέκθεσης του στα κοινωνικά δίκτυα.
2. Οι χρήστες των κοινωνικών δικτύων επεξεργάζονται το βαθμό ορατότητας της διαδικτυακής τους συμπεριφοράς ή περιορίζουν την προσβασιμότητα στα προφίλ τους.
3. Η ανησυχία των χρηστών για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων δεν αντικατοπτρίζεται στην αποκάλυψη των πληροφοριών στο διαδίκτυο.
4. Η ανάγκη για δημοφιλία και ο ναρκισσισμός έχουν καθοριστικό ρόλο στην αύξηση της αποκάλυψης προσωπικών πληροφοριών.
5. Η εμπιστοσύνη και η αυτοεκτίμηση καθορίζουν τον έλεγχο των πληροφοριών.
6. Οι νεαρότεροι σε ηλικία χρήστες είναι πιθανότερο να έχουν λάβει μέτρα προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων στα ΜΚΔ σε σύγκριση με τους μεγαλύτερους.

Το ερώτημα λοιπόν ήταν: πώς, σε ποιο βαθμό, γιατί και σε ποιους αποκαλύπτουν τα προσωπικά τους δεδομένα στο Facebook οι φοιτητές στην Ελλάδα;

Στόχοι της έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι η κατανόηση του κοινωνικού φαινομένου μέσα από τη συστηματική και προγραμματισμένη συλλογή, ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων. Λαμβάνοντας τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών ως υποθέσεις, στόχος ήταν να αναδείξει και να διερευνήσει τις σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών δεδομένων έτσι ώστε να καταλήξει σε συμπεράσματα, στην κατανόηση - ερμηνεία του κοινωνικού φαινομένου και να απαντήσει στο ερευνητικό της ερώτημα.

Μέθοδοι δειγματοληψίας

Η μέθοδος δειγματοληψίας που ακολουθήθηκε από τους ερευνητές έγινε με την τεχνική δειγματοληψίας πιθανοτήτων¹ μέσω τυποποιημένου ερωτηματολογίου. Στην έρευνα συμμετείχαν 291 φοιτητές από Πανεπιστήμια της Αττικής, ηλικίας από 18 έως 26 ετών. Το 47% ήταν άντρες και το 53% γυναίκες.

---

¹ Δεν εξακριβώνεται αν ήταν απλή τυχαία ή στρωματοποιημένη δειγματοληψία.

Μεθοδολογία

Από τον τρόπο συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων η έρευνα «*Facebook και Ιδιωτικότητα, Αντίρροπες Δυνάμεις*» χαρακτηρίζεται ποσοτική. Συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα τυποποιημένο-κοινό σε όλους ερωτηματολόγιο. Η τυποποίηση συνέβαλε στην εξαγωγή μετρήσιμων αποτελεσμάτων για τις εξεταζόμενες εξαρτημένες μεταβλητές.

Με βάση τις εκφωνήσεις των ερωτήσεων, το ερωτηματολόγιο² πρέπει να αποτελούνταν από 7 ερωτήσεις κλειστού τύπου, 1 ερώτηση κλίμακας Likert και 1 ερώτηση ανοικτού τύπου. Η μορφή και η διατύπωση των ερωτήσεων, όπως παρατίθενται στο τελικό δημοσιευμένο κείμενο της έρευνας, μας προβλημάτισε καθώς οι εκφωνήσεις ήταν δυσνόητες και κακοδιατυπωμένες στο σημείο που δεν αντιστοιχούσαν στις επιλογές που προσφέρονταν. Η ερώτηση 5, για παράδειγμα, ζητάει από τους συνεντευξιζόμενους να απαντήσουν πόσο συμφωνούν με δέκα προτάσεις, κάτι όμως που δεν δικαιολογεί την αναφερόμενη στην εκφώνηση χρήση κλίμακας.

Μεταβλητές

Η ανάλυση μεταβλητών στην παρούσα ποσοτική έρευνα είναι *πολυμεταβλητή περιγραφική*, καθώς γίνεται περιγραφή της μορφής και δύναμης σχέσης μεταξύ πολλών μεταβλητών³.

Συμπεράσματα & ανάλυση

- Τα ΜΚΔ:
  - ο ενθαρρύνουν την αυτοέκθεση·
  - παρέχουν τη δυνατότητα σε άτομα που ίσως δεν είναι στο άμεσο περιβάλλον του χρήστη ή/και βρίσκονται μακριά ή ακόμα και σε αγνώστους να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τους χρήστες τις οποίες αλλιώς δεν θα μάθαιναν ποτέ.
- Οι χρήστες (παρά τις ανησυχίες που εκδηλώνουν ή τις επιφυλάξεις που έχουν σχετικά με τον τρόπο που το Facebook διαχειρίζεται τα προσωπικά τους δεδομένα):
  - ο θεωρούν ότι διατηρούν τον έλεγχο αυτών μέσα από την αξιοποίηση των ρυθμίσεων απορρήτου·
  - ο αισθάνονται ότι ελέγχουν ταυτόχρονα και το περιεχόμενο που δημοσιεύουν·
  - ο δεν φαίνεται να έχουν μεγάλη ανασφάλεια παρόλο που οι ίδιοι αναγνωρίζουν ότι δημοσιεύουν προσωπικά τους δεδομένα·
  - ο αισθάνονται ότι «δραστηριοποιούνται» σε ένα –θεωρητικά– ελεγχόμενο από αυτούς, οικείο περιβάλλον ή έχουν εμπιστοσύνη στην ικανότητά τους να διαχειριστούν οι ίδιοι τα προσωπικά τους δεδομένα.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η ιδιωτικότητα συνεχώς επανακαθορίζεται, αφού τα άτομα συνεχώς αλλάζουν τον τρόπο, με τον οποίο ιεραρχούν στην συνείδησή τους τη σημαντικότητα των προσωπικών τους πληροφοριών. Αυτό το γεγονός όμως δεν θα πρέπει να παρερμηνευθεί ως αδιαφορία των χρηστών για τον έλεγχο των προσωπικών τους δεδομένων. Αντίθετα, οι χρήστες φαίνεται να προσπαθούν

---

² Μια προσέγγιση του ερωτηματολογίου παρατίθεται στο Παράρτημα 1.

³ Οι μεταβλητές της έρευνας αναφοράς, αλλά και της δικής μας έρευνας, παρατίθενται σε μορφή αναλυτικών πινάκων στο Παράρτημα 4.

να παίρνουν μέτρα για την διαφύλαξή τους. Η σχέση αλληλοδιείσδυσης που χαρακτηρίζει πλέον το δημόσιο και το ιδιωτικό στα πλαίσια των κοινωνικών δικτύων γενικότερα και του Facebook ειδικότερα δεν μηδενίζει τη σημασία της διατήρησης της ιδιωτικής σφαίρας ούτε την ανάγκη προστασίας της.

Η νέα έρευνα

Η έρευνα που σχεδιάσαμε βασίστηκε στην έρευνα αναφοράς των Παπαθανασοπούλου, Αθανασιάδη και Ξενοφώντος (2014) και υπέστη σημαντικές αλλαγές που θεωρήθηκαν ότι αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις σύγχρονες αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο (όπως η θέσπιση του GDPR στην Ευρώπη), αλλά και στη φύση του Facebook, το οποίο έχει παρουσιάσει νέες δυνατότητες και νέες ρυθμίσεις ιδιωτικότητας.

Οι διαφορές της παρούσας έρευνας από την έρευνα αναφοράς έγκεινται στη μεγαλύτερη κάλυψη των δυνατοτήτων προστασίας απορρήτου που προσφέρονται από το Facebook, αλλά και των πιθανών μηχανισμών έκθεσης των προσωπικών δεδομένων. Παράλληλα, κάποιες από τις ερωτήσεις διερευνούν μεταβλητές, όπως η σημασία του Facebook για τους χρήστες, η στάση των χρηστών προς το απόρρητό τους και την χρήση των δεδομένων τους από το Facebook, καθώς και η πιθανότητα να εγκαταλείψουν το Facebook, πιθανόν προς όφελος κάποιας πλατφόρμας που να θεωρείται πιο «ιδιωτική» και «ασφαλής». Ως προς αυτές τις κατευθύνσεις η έρευνα διακρίνει την ιδιωτικότητα σε σχέση με άλλους χρήστες από το απόρρητο σε σχέση με την ίδια την πλατφόρμα και τους τρόπους που αυτή χειρίζεται τα δεδομένα των χρηστών, και διερευνά αμφότερες πτυχές του ζητήματος.

Μια από τις τάσεις που εντάχθηκε στα πλαίσια της έρευνας ως μεταβλητή είναι η διάδοση των αποκεντρωμένων (decentralized) ΜΚΔ, τα οποία θεωρείται ότι προσφέρουν στους χρήστες τους ενισχυμένο απόρρητο και βελτιωμένη εμπειρία, αποφεύγοντας όσα αρνητικά συνδέονται με την σύγχρονη εμπειρία στα δημοφιλή ΜΚΔ (λ.χ. στοχευμένη διαφήμιση). Παραδείγματα τέτοιων μέσων είναι τα *Mastodon* –το οποίο θεωρείται και ως το πλέον δημοφιλές–, *Friendica*, *Pleroma* και *Diaspora**. Το καθένα παρέχει διαφορετικές δυνατότητες και στοχεύει διαφορετικές κατηγορίες χρηστών. Ο λόγος της ένταξής τους είναι η αυξητική τάση της διάδοσής τους (όπως επεσήμαναν οι La Cava et al. [2021]), οι ισχυρισμοί τους για βελτιωμένη ιδιωτικότητα συγκριτικά με τα παραδοσιακά ΜΚΔ και η αντιδιαστολή τους με τα παραδοσιακά ΜΚΔ ακόμα και σε ακαδημαϊκές μελέτες (βλ. π.χ. Kwet M., 2020).

Υποθέσεις και ερωτήματα

Υποθέσεις της έρευνάς μας αποτέλεσαν τα συμπεράσματα της έρευνας αναφοράς (βλ. [ενότητα Συμπεράσματα & ανάλυση](#)). Τα ερωτήματα που οδήγησαν στην πραγματοποίηση της έρευνας αυτής ήταν:

1. Πώς, σε ποιο βαθμό, γιατί και σε ποιους αποκαλύπτουν τα προσωπικά τους δεδομένα οι χρήστες του Facebook στην Ελλάδα;
2. Τι επίγνωση έχουν οι χρήστες για τους κινδύνους στην ιδιωτικότητά τους, αλλά και τις δυνατότητες προστασίας της, στα πλαίσια του Facebook;
3. Είναι διατεθειμένοι οι χρήστες να αλλάξουν πλατφόρμα με σκοπό να διαφυλάξουν αποτελεσματικότερα το απόρρητό τους;
4. Τι διείσδυση έχουν στην Ελληνική κοινότητα τα αποκεντρωμένα ΜΚΔ;

Μεθοδολογία

Παρακάτω θα παρουσιάσουμε συνοπτικά τη μεθοδολογία διεξαγωγής της έρευνάς μας. Στο πρώτο στάδιό της, το οποίο θα παρουσιάσουμε στο πρώτο μέρος της ενότητας, κοινοποιήσαμε διαδικτυακά ένα ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου στο οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν ανώνυμα χρήστες του Facebook στην Ελλάδα. Στο δεύτερο στάδιο, το οποίο θα παρουσιάσουμε παρακάτω, διεξαγάγαμε συνεντεύξεις εις βάθος ώστε να επιβεβαιώσουμε και να εμπλουτίσουμε τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματά μας.

Το ερωτηματολόγιο

Για τη διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα *Google Forms*. Για την διασφάλιση της ανωνυμίας της συμμετοχής δημιουργήθηκαν τρεις φόρμες. Η πρώτη φόρμα ήταν το ίδιο το ερωτηματολόγιο, το οποίο δεν συνέλεγε κανενός είδους προσωπικό στοιχείο παρά μόνο βασικά δημογραφικά στοιχεία (φύλο, εκπαιδευτικό επίπεδο και ηλικιακή κατηγορία). Η δεύτερη φόρμα προοριζόταν για απορίες και θα συνέλεγε α) τις ερωτήσεις και τις απορίες και β) το e-mail για αποστολή των απαντήσεων. Τέλος, η τρίτη φόρμα έδινε δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να δηλώσουν το e-mail τους ώστε να τους αποσταλεί σύνδεσμος για τη δημοσιευμένη έρευνα. Έτσι εξασφαλίστηκε ότι: α) δεν ήταν απαραίτητη η εισαγωγή ενός e-mail για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου και β) τα e-mail που συλλέχθηκαν για τους προαναφερθέντες σκοπούς δεν μπορούσαν να αντιστοιχηθούν με τα ερωτηματολόγια.

Μετά από προσυμφωνημένη περίοδο το ερωτηματολόγιο απενεργοποιήθηκε και τα δεδομένα του έγιναν αντικείμενο περαιτέρω επεξεργασίας, η οποία περιελάμβανε διασφάλιση της σωστής συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων⁴, τυχαία επιλογή δείγματος και επίτευξη της εξισορρόπησης του. Η διαδικασία ήταν αμερόληπτη και αυτοματοποιημένη, με τη χρήση υπολογιστικών εργαλείων, και διεξήχθη πάνω στο σύνολο δεδομένων των απαντήσεων που προσέφερε για λήψη η εφαρμογή Google Forms σε πίνακα μορφής CSV. Σε κάθε απάντηση, αντί της χρονικής σήμανσης που περιλαμβανόταν στο αρχικό σύνολο δεδομένων, αποδόθηκε τυχαίος πενταψήφιος κωδικός με στόχο την ενδυνάμωση της ανωνυμίας. Λαμβάνοντας μέτρα για την εξισορρόπηση της αναλογίας των φύλων, προέκυψαν 100 τυχαίες απαντήσεις, οι οποίες αποτέλεσαν το σύνολο δεδομένων που τέθηκε τελικά προς ανάλυση. Έχουμε εξασφαλίσει την επαναληψιμότητα της διαδικασίας αυτής δημοσιοποιώντας τον πηγαίο κώδικα και τα γραφήματα σε δημόσιο αποθετήριο⁵.

Έχοντας επεξεργαστεί τα δεδομένων και συνδυαστικά με τις συνεντεύξεις προβήκαμε στην ανάλυση των αποτελεσμάτων και την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Συνοδευτική επιστολή

Συντάχθηκε συνοδευτική επιστολή του ερωτηματολογίου σε άμεσο και απλό λόγο στην οποία:

- Δηλώνουμε **την ταυτότητά** μας και το τι κάνουμε
- Εξηγούμε **το σκοπό** της έρευνας και σε ποιους απευθυνόμαστε
- Κάνουμε αναφορά στην **ανωνυμία** της συμμετοχής και στην **επεξεργασία των δεδομένων** που θα συλλέξουμε.

---

⁴ Για παράδειγμα, η απάντηση ΝΑΙ στην ερώτηση 3.1 ήταν προϋπόθεση για να απαντήσει κανείς στις ερωτήσεις 3.2 και 3.3, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν καταφέραμε να εξασφαλίσουμε τεχνικά κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας του ερωτηματολογίου.

⁵ <https://github.com/blu256/questionnaire-fb-privacy-data-analysis>

- Προτρέπει να προβούν στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου αν όλα τα προαναφερθέντα τους βρίσκουν σύμφωνους (**συγκατάθεση**).
- Ακολουθεί **παράκληση** για πλήρη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου για να είναι έγκυρο/αξιοποιήσιμο, αλλά και **προτροπή** κοινοποίησης του ερωτηματολογίου σε άλλα άτομα που γνωρίζουν.
- Εκτιμούμε τον απαιτούμενο για τη συμπλήρωσης της φόρμας **χρόνο**.
- Τέλος, ενημερώνουμε για τη **δυνατότητα feedback** μέσω ξεχωριστής φόρμας αλλά και τη δυνατότητα επίλυσης αποριών σχετικά με θέματα του ερωτηματολογίου μέσω άλλης φόρμας.
- Εκφράζουμε τις **ευχαριστίες** μας για την πιθανή συμμετοχή τους.

Διαφορές σε σχέση με το ερωτηματολόγιο αναφοράς

Στη διάρκεια του σχεδιασμού της έρευνας δεν είχαμε πρόσβαση στο ερωτηματολόγιο της έρευνας αναφοράς. Έτσι προβήκαμε στη προσέγγισή του με βάση στοιχεία που αντλήσαμε από σχετικό άρθρο που δημοσίευσαν οι ερευνητές για την έρευνά τους, και ειδικότερα τα σχετικά γραφήματα που παρατίθενται εκεί.

Το ερωτηματολόγιο αναφοράς αποτέλεσε για μας ταυτόχρονα σημείο αναφοράς, σύμβουλο, αλλά και παράδειγμα προς αποφυγή. Πολλές ερωτήσεις και επιλογές απαντήσεων ήταν κακοδιατυπωμένες και προκαλούσαν σύγχυση. Επιπλέον, κάποιες επιλογές και ερωτήσεις ήταν υπερβολικά γενικές για να καλύψουν όλους τους πιθανούς συνδυασμούς, ενώ ταυτόχρονα φάνηκε περιοριστική η απουσία ορισμένων ανεξάρτητων μεταβλητών. Έτσι προβήκαμε σε αναδιαμόρφωση του αρχικού ερωτηματολογίου:

- Στο Γράφημα 1 της έρευνας αναφοράς βασίστηκαν οι ερωτήσεις 1.3 και 1.4, με ελαφρώς τροποποιημένες επιλογές.
- Το Γράφημα 2 και ο Πίνακας 1 αντικαταστάθηκαν από την ερώτηση 1.2, η οποία εισάγει διακρίσεις σχετικά με τις διαφορετικές λειτουργίες του Facebook όπου είναι δυνατή η ρύθμιση της ιδιωτικότητας.
- Το Γράφημα 3 ενέπνευσε την ερώτηση 1.5, με αλλαγές ώστε οι επιλογές να ανταποκρίνονται καλύτερα στο σημερινό Facebook.
- Στο Γράφημα 4 βασίστηκε η ερώτηση 2.2, αφού υπέστη εξειδίκευση και συγκεκριμενοποίηση. Στόχος ήταν επικέντρωση της ερώτησης στη χρήση του Facebook και ο περιορισμός των επιλογών στις απαραίτητες μόνο.
- Στο Γράφημα 5 βασίστηκε η ερώτηση 1.1, μετά από επέκταση με νέες επιλογές, διάσπαση υπαρχουσών και αφαίρεση ή συγχώνευση άλλων (ιατρικές πληροφορίες, οικονομικά στοιχεία, μισθός).
- Προστέθηκαν οι δημογραφικού ενδιαφέροντος ερωτήσεις 0.1, 0.2, 0.3, 0.4 και 0.5, οι οποίες συνέβαλαν στην επίγνωση των χαρακτηριστικών του κοινού που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιό μας.
- Προστέθηκε η ερώτηση 1.6 προς διερεύνηση της νέας λειτουργίας του Facebook «Έλεγχος απορρήτου».

- Προστέθηκε η ερώτηση 2.1, η οποία διερευνά τον βαθμό ανησυχίας των ερωτώμενων σε σχέση με την ιδιωτικότητά τους στο Facebook, η οποία λειτουργεί και ως στοιχείο συνοχής ανάμεσα στην ενότητα που αναφέρεται στην ιδιωτικότητα σε σχέση με άλλους χρήστες και την ενότητα που αναφέρεται στο απόρρητο σε σχέση με την ίδια την πλατφόρμα και την εταιρεία που την ελέγχει.
- Προστέθηκε η ερώτηση 2.3, η οποία διερευνά τη διάδοση διαφόρων θεωριών περί χρήσης προσωπικών δεδομένων από τη μητρική εταιρεία Meta που ελέγχει Facebook, αλλά και από τρίτες πλευρές, με δυνατότητα προσθήκης προσαρμοσμένης απάντησης από τον ερωτώμενο.
- Προστέθηκαν οι ερωτήσεις 3.1, 3.2 και 3.3 που διερευνούν τη διάδοση των αποκεντρωμένων ΜΚΔ ανάμεσα στους Έλληνες χρήστες του Facebook.
- Προστέθηκαν οι ερωτήσεις 3.4 και 3.5, οι οποίες διερευνούν τη στάση των ερωτώμενων προς την κατοχή λογαριασμού στην πλατφόρμα Facebook, καθώς και τη στάση τους σε σχέση με την εξασφάλιση της ιδιωτικότητάς τους, είτε αυτό περιλαμβάνει μετριασμένη χρήση του Facebook είτε τη διαγραφή του λογαριασμού και αναζήτηση εναλλακτικών⁶.

Συνεντεύξεις εις βάθος

Μετά τη διεξαγωγή του ερωτηματολογίου αποφασίσαμε να προβούμε σε τρεις δομημένες - εστιασμένες συνεντεύξεις εις βάθος. Συντάχθηκε πρωτόκολλο έρευνας και επιλέχθηκε ένα σύνολο διερευνητικών ερωτήσεων, οι οποίες αποτέλεσαν τον πυρήνα των συνεντεύξεων.

Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν με τηλεδιάσκεψη μέσω της πλατφόρμας Messenger. Με τη βοήθεια των απαντήσεων των συνεντευξιαζομένων⁷ καταφέραμε να επιβεβαιώσουμε και να εμπλουτίσουμε τα ευρήματά μας.

Το δείγμα της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας είναι Έλληνες χρήστες του Facebook, επιλεγμένο αυτόματα με τη μέθοδο της απλής τυχαίας δειγματοληψίας, με 53% να είναι γυναίκες, 45% άνδρες και 2% να έχουν δηλώσει “Άλλο”. Οι ηλικιακές ομάδες που συμπεριλήφθηκαν με βάση τις «γενιές» ήταν 18-25 (52%), 26-41 (24%), 42-57 (22%) και άνω των 57 (2%). Οι περισσότεροι δήλωσαν απόφοιτοι λυκείου (46%), πανεπιστημίου (26%) ή ΙΕΚ (17%). Ως κύριο λόγο δημιουργίας λογαριασμού οι περισσότεροι δήλωσαν την προβολή της καλλιτεχνικής τους ιδιότητας (23%), τη διασκέδαση (15%), τη δυνατότητα χρήσης Messenger (13%) κλπ. Η πλειοψηφία του δείγματος δεν θεωρεί το Facebook σημαντικό κομμάτι στη ζωή τους (καθόλου: 22%, λίγο: 35%).

Αποτελέσματα νέας έρευνας

Αναλύοντας τα γραφήματα που προέκυψαν από τις απαντήσεις παρατηρήσαμε κάποια φαινόμενα άξια προσοχής. Όσον αφορά τις (αληθινές) πληροφορίες που αποκαλύπτουν οι χρήστες στην πλατφόρμα

⁶ Η διάκριση ανάμεσα στις επιλογές που αφορούν στις δυο μεγάλες ομάδες πλατφορμών «Twitter/Instagram/Snapchat/Telegram/...» και «Mastodon/Pleroma/Friendica/Diaspora*» αφορά στη διάδοση, στο μέγεθός τους και στην φύση τους (συγκεντρωτικά τα μεν, αποκεντρωμένα τα δε).

⁷ Οι απομαγνητοφωνήσεις των συνεντεύξεων παρατίθενται στο Παράθεμα 2.

και σε σχέση με τις κοινές με την έρευνα αναφοράς μεταβλητές για την ερώτηση αυτή ([Γράφημα 1.1](#)), παρατηρήσαμε μια ανακατάταξη των αποτελεσμάτων. Αρχικά επιβεβαίωσαμε ότι οι φωτογραφίες είναι το κατεξοχήν είδος πληροφοριών που δημοσιεύουν οι χρήστες (45%) από ότι πληροφορίες, όπως το επάγγελμα (22%), τα χόμπι/σπορ/πράγματα που κάνει κανείς (27%), τα μέρη που επισκέπτεται (21%), τις προτιμήσεις, πεποιθήσεις και απόψεις του (πολιτικές πεποιθήσεις 3%, θρησκευτικές πεποιθήσεις 4%). Ωστόσο, πολύ χαρακτηριστικά, μεγαλύτερο ποσοστό κατέλαβαν κομβικές πληροφορίες, όπως η εκπαίδευση (50%) και, με μεγάλη διαφορά, η ημερομηνία γέννησης (82%) και το ονοματεπώνυμο (91%). Η συμπερίληψη των τελευταίων δυο μεταβλητών στην έρευνα οφείλεται στο γεγονός ότι μπορεί κανείς να εισαγάγει ψευδή στοιχεία κατά τη δημιουργία του λογαριασμού και αυτό που εξετάζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ο βαθμός έκθεσης των πραγματικών του πληροφοριών στο προφίλ, και το αποτέλεσμα που προέκυψε είναι ανησυχητικό. Άξια προσοχής είναι τα χαμηλά ποσοστά στα προσωπικά (όχι επαγγελματικά) στοιχεία επικοινωνίας (προσωπικό τηλέφωνο: 4%, προσωπικό e-mail: 18%), την οικογενειακή κατάσταση και τις πληροφορίες για τις σχέσεις ενός ατόμου (15%), αλλά και την αθλητική ομάδα (9%).

Όσον αφορά την στάση προς τα αιτήματα φιλίας από άγνωστα άτομα ([Γράφημα 1.3](#)), παρατηρούμε ότι η νέα έρευνα έδειξε μεγαλύτερη προδιάθεση να αγνοηθεί ένα τέτοιο αίτημα παρά να απορριφθεί. Τα ευρήματα της έρευνας αναφοράς όσον αφορά τους λόγους, για τους οποίους θα αποδέχονταν κανείς αίτημα από άγνωστο άτομο ([Γράφημα 1.4](#)) ως επί το πλείστον επιβεβαιώνονται. Ο επικρατέστερος λόγος παραμένει ακόμη η παρουσία κοινών φίλων (86%).

Οι περισσότεροι χρήστες αναφέρουν ([Γράφημα 1.5](#)) ότι προσαρμόζουν τις ρυθμίσεις απορρήτου στα προφίλ τους (78%). Η πλειοψηφία των χρηστών έχει επιλέξει ([Γράφημα 1.2](#)) να είναι ορατές οι πληροφορίες προφίλ και οι δημοσιεύσεις τους μόνο στους φίλους τους. Αξιόλογο είναι το αυξημένο ποσοστό χρήσης της ρύθμισης “Μόνο εγώ” σε πληροφορίες ακολούθων και φίλων (λίστα φίλων: 20%, λίστα ακολούθων: 20%, άτομα/σελίδες που ακολουθείς: 17%) έναντι άλλων πληροφοριών (πληροφορίες του προφίλ: 7%, άλμπουμ φωτογραφιών: 7%, δημοσιεύσεις στον τοίχο/χρονολόγιο: 6%, δημοσιεύσεις όπου έχεις προστεθεί με ετικέτα στο προφίλ σου: 6%).

Σε σχέση με το απόρρητο των δεδομένων προς την ίδια την πλατφόρμα, τη μητρική εταιρεία που τη διαχειρίζεται (Meta) και τις τρίτες εταιρίες-συνεργάτριες ([Γράφημα 2.1](#)), πολλοί χρήστες έδειξαν να έχουν λίγες ή καθόλου ανησυχίες (49%). Το 63% δήλωσε ([Γράφημα 2.2](#)) ότι δεν είχε διαβάσει ποτέ την πολιτική απορρήτου και cookies της Meta, ενώ άλλα 13% τη διάβασαν, αλλά δεν την κατανόησαν. Ωστόσο, το 60% δεν επιτρέπει στο Facebook να τοποθετεί cookies στόχευσης και cookies τρίτων, παρά μόνο τα φερόμενα ως απαραίτητα για τη λειτουργία της πλατφόρμας ([Γράφημα 2.4](#)).

Όσον αφορά τα αποκεντρωμένα ΜΚΔ ([Γράφημα 3.1](#)), η διάδοσή τους στο σύνολο του δείγματος είναι 6%. Τα πιο δημοφιλή μέσα ([Γράφημα 3.2](#)) είναι το Mastodon (66%), το Diaspora* (33%), το Friendica (16%) και το Pleroma (16%). Αρκετοί δήλωσαν ([Γράφημα 3.3](#)) ότι η γνώση τους για τα μέσα αυτά ενδέχεται να οφείλεται (πλήρως ή εν μέρει) σε ανησυχίες για το απόρρητό τους (34%).

Κατακερματισμένοι, τέλος, είναι οι χρήστες σε σχέση με την κατοχή λογαριασμού στο Facebook ([Γράφημα 3.4](#)). Οι περισσότεροι δήλωσαν άγνοια σε σχέση με την πιθανότητα διαγραφής του λογαριασμού τους (56%), με τις θετικές απόψεις να είναι σχεδόν ισάριθμες με τις αρνητικές. Παράλληλα, φαίνεται ότι οι περισσότεροι χρήστες δεν θεωρούν την κατοχή λογαριασμού Facebook προβληματική στο απόρρητό τους ([Γράφημα 3.5](#)), και έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να προτείνουν πιο προσεκτική χρήση του μέσου παρά αλλαγή πλατφόρμας ή διαγραφή λογαριασμού (64%).

Συμπεράσματα

Με βάση τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου αναδύονται ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Αρκετοί από τους χρήστες του Facebook φαίνεται ότι διατηρούν λογαριασμό τους κυρίως για να μπορούν να κρατούν επαφή με άλλους και να συμμετέχουν σε συγκεκριμένες κοινότητες. Αυτό επιβεβαιώνουν και οι μαρτυρίες των συνεντευξιαζομένων. Τα άτομα αυτά δεν έχουν ανάγκη τις περισσότερες από τις υπόλοιπες λειτουργίες της πλατφόρμας, οπότε και η έκθεση των προσωπικών τους δεδομένων πρέπει να είναι σαφώς μικρότερη.

Οι σημερινοί χρήστες της πλατφόρμας φαίνεται να έχουν καλύτερη επίγνωση των κινδύνων από την έκθεση προσωπικών δεδομένων σε δημόσια προβολή, για αυτό και ρυθμίζουν (στο μέτρο της δυνατότητας του καθενός) τις ρυθμίσεις απορρήτου σε δημοσιεύσεις και πληροφορίες προφίλ. Αρκετοί χρήστες φαίνεται ότι απορρίπτουν τα cookies στόχευσης και τρίτων παρόλο που λίγοι είναι αυτοί που έχουν διαβάσει και κατανοήσει πλήρως την πολιτική απορρήτου και cookies της Meta.

Το πιο διαδεδομένο μοντέλο εμπιστοσύνης φαίνεται να ενσαρκώνεται από τη ρύθμιση “Φίλοι”. Την ίδια ώρα αρκετοί θα ήταν πρόθυμοι να αποδεχτούν αιτήματα φιλίας από άτομα που δεν ξέρουν, εάν αυτά είναι φίλοι των φίλων τους.

Η πλειοψηφία των χρηστών δεν είναι έτοιμη να εγκαταλείψει το Facebook, υπάρχουσών των εναλλακτικών και παρά τις ενδεχόμενες ανησυχίες για το απόρρητό τους. Ωστόσο, γίνεται εμφανής μια επιφυλακτική στάση των χρηστών στην πλατφόρμα, με τους περισσότερους να θεωρούν απαραίτητη μια πιο προσεκτική χρήση του Facebook με έκθεση ενός πιο περιορισμένου όγκου προσωπικών δεδομένων.

Όπως ήταν αναμενόμενο, τα αποκεντρωμένα μέσα δεν κατάφεραν ακόμη να ριζώσουν ως πρόταση για βιώσιμη εναλλακτική πλατφόρμα επικοινωνίας και κοινωνικοποίησης. Η διάδοσή τους είναι γεγονός, αλλά σε μικρή ακόμη κλίμακα.

Επίλογος

Η έρευνά μας κατάφερε να απαντήσει στα ερωτήματα που θέσαμε και να καλύψει αυτές που θεωρήσαμε ότι ήταν οι αδυναμίες της έρευνας αναφοράς. Τα ευρήματά μας ανέδειξαν τις αυξημένες σε σχέση με το 2014 ανησυχίες των χρηστών για την ιδιωτικότητά τους και τους τρόπους με τους οποίους προσπαθούν να την ενισχύσουν. Ωστόσο, σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι ανησυχίες αυτές δεν οδηγούν τους χρήστες στην αναζήτηση και μετάβαση σε εναλλακτικά ΜΚΔ.

Βιβλιογραφία

- Babbie, E. (2018). Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα (Ι. Κατερέλος & Σ. Χατζηφωτίου, ΕπΗ.; Α. Μήλιος, Π. Παπαδοπούλου, & Γ. Βογιατζής, μετ.; 2nd ed.). Εκδόσεις Κριτική.
- Kwet, M. (2020). Fixing Social Media: Toward a Democratic Digital Commons. Στο Markets, Globalization & Development Review, 5(4). DOI: [10.23860/MGDR-2020-05-01-04](https://doi.org/10.23860/MGDR-2020-05-01-04).
- La Cava, L., Greco, S. & Tagarelli, A. (2021). Understanding the growth of the Fediverse through the lens of Mastodon. Applied Network Science, 6(64). DOI: [10.1007/s41109-021-00392-5](https://doi.org/10.1007/s41109-021-00392-5).
- Μιχαηλίδου, Μ. (2021). Διαφάνειες του μαθήματος “Μέθοδοι επικοινωνιακής έρευνας” [παρουσιάσεις PowerPoint].
- Παπαθανασόπουλος Σ., Αθανασιάδης Η. & Ξενοφώντος Μ. (2014). Facebook και ιδιωτικότητα: αντίρροπες δυνάμεις; *Δημοσιογραφία*, 4(1), σελ. 6-9.
- Wimmer, R. D., & Dominick, J. R. (2014). *Έρευνα στα ΜΜΕ: Εισαγωγή* (Α.Γαρδικιώτης, ΕπΗ. Οικονόμου & Ε. Δημητριάδου, μετ.). Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Παραπομπές

- Τα γραφήματα της έρευνας είναι διαθέσιμα [διαδικτυακά](#).

Παράθεμα 1. Πιθανές ερωτήσεις ερωτηματολογίου έρευνας αναφοράς

Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν:

- 1) Ποιο είναι το φύλο τους.
- 2) Σε ποιες περιπτώσεις απαντούν σε αιτήματα φιλίας από άτομα που δεν γνωρίζουν.
- 3) Ποια είναι η ρύθμιση απορρήτου στο προφίλ τους.
- 4) Ποια είναι η συχνότητα με την οποία προσαρμόζουν την ιδιωτικότητα του λογαριασμού τους για την προβολή επιλεγμένου περιεχομένου σε συγκεκριμένους φίλους.
- 5) Ποιος είναι ο βαθμός κατά τον οποίο συμφωνούν ή διαφωνούν με ένα σύνολο 10 προτάσεων.
- 6) Ποια είναι η αντιμετώπισή τους ως προς την πολιτική απορρήτου των ιστοσελίδων που επισκέπτονται.
- 7) Ποια προσωπικά τους στοιχεία έχουν αποκαλύψει από την εγγραφή τους και στα πλαίσια της χρήσης του Facebook.
- 8) Ποιοί έχουν την δυνατότητα πρόσβασης συγκεκριμένων πληροφοριών προφίλ.
- 9) Ποιοί είναι οι λόγοι για τους οποίους επιλέγουν να δημοσιεύσουν τα προσωπικά τους δεδομένα.

Παράθεμα 2. Ερωτηματολόγιο

Συνοδευτική επιστολή

♦ Ποιοι είμαστε:
=====

Ομάδα φοιτητών του Τμήματος Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

♦ Τι κάνουμε:
=====

Στα πλαίσια του μαθήματος «Μέθοδοι Επικοινωνιακής Έρευνας» διεξάγουμε έρευνα μεταξύ χρηστών της πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης Facebook.

♦ Ποιος είναι ο σκοπός μας:
=====

Μέσω αυτού του ερωτηματολογίου θέλουμε να εξετάσουμε: τη στάση των χρηστών του Facebook σε σχέση με το απόρρητό τους, τις πρακτικές που εφαρμόζουν για την προστασία της ιδιωτικότητας στα πλαίσια της πλατφόρμας, καθώς και το μέτρο στο οποίο οι χρήστες είναι διατεθειμένοι να εγκαταλείψουν το Facebook (ή/και ενδεχομένως να επιλέξουν άλλο ΜΚΔ).

♦ Που απευθυνόμαστε:
=====

Απευθυνόμαστε σε σένα που έχεις και χρησιμοποιείς το Facebook.

♦ Το ερωτηματολόγιο:
=====

Είναι σύντομο, κατανοητό και ανώνυμο. Σέβεται το χρόνο σου, την ανωνυμία σου αλλά και τα προσωπικά σου δεδομένα, αφού θα σου ζητηθεί να δηλώσεις μόνο την ηλικία, το φύλο και τη βαθμίδα εκπαίδευσής σου.

♦ Τι θα γίνουν οι πληροφορίες που θα συλλέξουμε:
=====

Τα στοιχεία που περιγράφονται παραπάνω και οι απαντήσεις σου θα επεξεργαστούν και θα χρησιμοποιηθούν αυστηρά και μόνο για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας - εργασίας μας.

♦ Αν όλα σε βρίσκουν σύμφωνο/-η μέχρι εδώ τότε:
=====

Σε παρακαλούμε να προχωρήσεις στη συμπλήρωση του παρακάτω ερωτηματολογίου. Θυμήσου πως είναι σημαντικό να απαντήσεις σε όλες τις ερωτήσεις για να είναι έγκυρο και άρα αξιοποιήσιμο από εμάς.

Τέλος, θα βοηθούσες στην έρευνα ακόμα περισσότερο αν προωθούσες το ερωτηματολόγιο και σε άλλους χρήστες Facebook που γνωρίζεις. Θα το εκτιμούσαμε πολύ.

Το ερωτηματολόγιο δεν θα σου πάρει πάνω από 6 λεπτά.

Σε ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την πολύτιμη συμμετοχή σου!

☐ **ΑΝ ΕΧΕΙΣ ΑΠΟΡΙΕΣ:** ☐
.....

Γράψε την ερώτησή σου στην ειδική φόρμα:
<https://forms.gle/86eZaH7fzRiUEvd89>

☐ **ΑΝ ΘΕΛΕΙΣ ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ:** ☐
.....

Δήλωσε το e-mail σου στην ειδική φόρμα:
<https://forms.gle/gCvQ1S6vSCu1a3Ew6>

Ερωτήσεις

0.1. Ποιο είναι το φύλο σου;

- ☐ Θήλυ ☐ Άρρεν ☐ Άλλο

0.2. Ποια είναι η ηλικία σου;

- ☐ Κάτω των 18 ☐ 18-25 ☐ 26-41 ☐ 42-57 ☐ Άνω των 57

0.3. Ποιά είναι η τελευταία βαθμίδα εκπαίδευσης που έχεις ολοκληρώσει;

- ☐ Δημοτικό ☐ Γυμνάσιο ☐ Λύκειο ☐ ΙΕΚ
☐ Πανεπιστήμιο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ ☐ Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό ☐ Άλλο _____

0.4. Γιατί δημιούργησες λογαριασμό στο Facebook; (Μπορείς να διαλέξεις πάνω από 1 απάντηση.)

- ☐ Για να επικοινωνείς με φίλους/οικογένεια κ.ά.
☐ Για να κάνεις νέες γνωριμίες
☐ Για να αναζητήσεις παλιούς γνωστούς/φίλους
☐ Για να ενημερώνεσαι και να επικοινωνείς με την κοινότητα του Εκπαιδευτικού σου ιδρύματος
☐ Συμμετοχή σε ομάδες κοινών ενδιαφερόντων
☐ Προσωπική παρουσία στο Διαδίκτυο
☐ Διαδικτυακή παρουσία επιχείρησης
☐ Για διασκέδαση
☐ Για ενημέρωση
☐ Για να έχω Messenger
☐ Άλλο _____

0.5. Πόσο σημαντικό θεωρείς ότι είναι το Facebook στη ζωή σου;

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ ☐ Απόλυτα

1.1. Ποιες αληθινές πληροφορίες έχεις αναρτήσει στο προφίλ σου; (Μπορείς να διαλέξεις πάνω από 1 απάντηση.)

- ☐ Ονοματεπώνυμο
☐ Ημερομηνία γέννησης
☐ Εθνικότητα/καταγωγή
☐ Εκπαίδευση
☐ Επάγγελμα/απασχόληση/ιδιότητα
☐ Οικογενειακή κατάσταση/σχέσεις
☐ Διεύθυνση κατοικίας
☐ Προσωπικό τηλέφωνο
☐ Προσωπικό e-mail
☐ Σεξουαλικό προσανατολισμό
☐ Βιογραφικό σημείωμα
☐ Τις ιστοσελίδες σου και τους λογαριασμούς που διατηρείς σε άλλα κοινωνικά δίκτυα
☐ Μέρη που επισκέπτεσαι

- ☐ Προσωπικές/οικογενειακές/φιλικές φωτογραφίες
- ☐ Θρησκευτικές πεποιθήσεις
- ☐ Τις πολιτικές σου πεποιθήσεις
- ☐ Χόμπι, σπορ, πράγματα που κάνεις
- ☐ Τόπο εργασίας
- ☐ Αθλητική ομάδα
- ☐ Άλλο

1.2. Ποια ρύθμιση απορρήτου έχεις βάλει για τα παρακάτω;

Στις πληροφορίες του προφίλ σου

☐ Όλοι	☐ Φίλοι	☐ Συγκεκριμένοι φίλοι	☐ Μόνο εγώ
☐ Προσαρμοσμένες ρυθμίσεις	☐ Δεν ξέρω		

Στη λίστα φίλων σου

☐ Όλοι	☐ Φίλοι	☐ Συγκεκριμένοι φίλοι	☐ Μόνο εγώ
☐ Προσαρμοσμένες ρυθμίσεις	☐ Δεν ξέρω		

Στη λίστα ακολούθων σου

☐ Όλοι	☐ Φίλοι	☐ Συγκεκριμένοι φίλοι	☐ Μόνο εγώ
☐ Προσαρμοσμένες ρυθμίσεις	☐ Δεν ξέρω		

Στα άτομα/σελίδες που ακολουθείς

☐ Όλοι	☐ Φίλοι	☐ Συγκεκριμένοι φίλοι	☐ Μόνο εγώ
☐ Προσαρμοσμένες ρυθμίσεις	☐ Δεν ξέρω		

Στις δημοσιεύσεις στο χρονολόγιό σου

☐ Όλοι	☐ Φίλοι	☐ Συγκεκριμένοι φίλοι	☐ Μόνο εγώ
☐ Προσαρμοσμένες ρυθμίσεις	☐ Δεν ξέρω		

Στις δημοσιεύσεις στις οποίες έχεις προστεθεί με ετικέτα (tag) στο προφίλ σου

☐ Όλοι	☐ Φίλοι	☐ Συγκεκριμένοι φίλοι	☐ Μόνο εγώ
☐ Προσαρμοσμένες ρυθμίσεις	☐ Δεν ξέρω		

Στα άλμπουμ των φωτογραφιών σου

☐ Όλοι	☐ Φίλοι	☐ Συγκεκριμένοι φίλοι	☐ Μόνο εγώ
☐ Προσαρμοσμένες ρυθμίσεις	☐ Δεν ξέρω		

1.3. Όταν λαμβάνεις αίτημα φιλίας από άτομο που δεν ξέρεις, συνήθως απαντάς...

☐ Θετικά	☐ Αρνητικά	☐ Το αγνοώ

1.4. Όταν απαντάς θετικά σε αίτημα φιλίας από άτομο που δεν ξέρεις, είναι γιατί...

(Μπορείς να διαλέξεις πάνω από 1 απάντηση. Αυτή η ερώτηση σχετίζεται με την προηγούμενη.)

- ☐ Έχετε κοινούς φίλους
- ☐ Έχετε κοινά ενδιαφέροντα/χόμπι
- ☐ Σε ενδιαφέρει να γνωρίσεις κάποιον/-α για προσωπικούς λόγους
- ☐ Σε ενδιαφέρει να γνωρίσεις κάποιον/-α για επαγγελματικούς λόγους
- ☐ Συμμετέχετε σε ίδιες ομάδες ενδιαφερόντων
- ☐ Απαντάς θετικά σε όλους

1.5. Παρακαλώ υπέδειξε αν ισχύουν για σένα οι παρακάτω προτάσεις:

(Μπορείς να διαλέξεις πάνω από 1 απάντηση.)

- ☐ Προσαρμόζω τις ρυθμίσεις απορρήτου στο προφίλ μου στο Facebook
- ☐ Ελέγχω τις δημοσιεύσεις στις οποίες έχω προστεθεί με ετικέτα, πριν εμφανιστούν στο προφίλ μου.
- ☐ Κάνω untag σε δημοσιεύσεις όπου δεν θέλω να βρίσκεται το όνομά μου
- ☐ Ελέγχω τις ετικέτες που προσθέτουν οι άλλοι στις δημοσιεύσεις μου, πριν οι ετικέτες εμφανιστούν στο Facebook.
- ☐ Αποκρύπτω ή/και διαγράφω δημοσιεύσεις από το χρονολόγιό μου
- ☐ Διατηρώ «καταλόγους φίλων» με κοινά χαρακτηριστικά
- ☐ Μοιράζομαι την τοποθεσία μου με άλλους όταν το επιθυμώ.

1.6. Πόσο συχνά χρησιμοποιείς τη δυνατότητα "Έλεγχος απορρήτου" (Privacy check);

- ☐ Ποτέ   ☐ Μόνο όταν υποψιάζομαι κάτι   ☐ Σπάνια   ☐ Συχνά

2.1. Ανησυχείς για το τι μπορεί να συμβαίνει με τις πληροφορίες που δίνεις στο Facebook?

- ☐ Καθόλου   ☐ Λίγο   ☐ Αρκετά   ☐ Πολύ   ☐ Πάρα πολύ   ☐ Απόλυτα

2.2. Έχεις διαβάσει την πολιτική απορρήτου (και cookies) της Meta (Facebook);

- ☐ Ναι, και την κατάλαβα   ☐ Ναι, αλλά δεν την κατάλαβα
☐ Όχι   ☐ Δεν ξέρω τι είναι η πολιτική απορρήτου

2.3. Για ποιους από τους παρακάτω σκοπούς πιστεύεις ότι μπορούν (δυννητικά) να χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα που δίνεις στο Facebook; (Μπορείς να επιλέξεις πάνω από μια απάντηση.)

- ☐ Βελτίωση και εξέλιξη των υπηρεσιών του Facebook
- ☐ Πώληση των δεδομένων από το Facebook σε τρίτους
- ☐ Στοχευμένη διαφήμιση από διαφημιστικές εταιρείες
- ☐ Πολιτική προπαγάνδα
- ☐ Παγκόσμια επιτήρηση και έλεγχος
- ☐ Για κανένα από τους παραπάνω σκοπούς
- ☐ Άλλο _____

2.4. Τι είδους cookies επιτρέπεις να χρησιμοποιεί το Facebook;

- ☐ Όλα
- ☐ Μόνο τα απαραίτητα
- ☐ Απλώς κλείνω το σχετικό παραθυράκι που αναδύεται και το προσπερνώ
- ☐ Δεν ξέρω/δε θυμάμαι

3.1. Ξέρεις τι είναι τα αποκεντρωμένα (decentralized) social media; [Τα μέσα αυτά είναι επίσης γνωστά υπό την έννοια των διασυνδεδεμένων (federated) social media. Ο όρος-ομπρέλα που καλύπτει την πληθώρα των μέσων αυτών είναι το Fediverse.]

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

3.2. Αν απάντησες ΝΑΙ στην ερώτηση 3.1, ποια από τα παρακάτω αποκεντρωμένα μέσα ξέρεις/χρησιμοποιείς;

Mastodon

- ☐ Το χρησιμοποιώ εγώ αλλά και άτομα που ξέρω
- ☐ Το χρησιμοποιώ εγώ
- ☐ Το έχω ακουστά
- ☐ Το χρησιμοποιεί άτομο που ξέρω
- ☐ Δεν το ξέρω

Pleroma

- ☐ Το χρησιμοποιώ εγώ αλλά και άτομα που ξέρω
- ☐ Το χρησιμοποιώ εγώ
- ☐ Το έχω ακουστά
- ☐ Το χρησιμοποιεί άτομο που ξέρω
- ☐ Δεν το ξέρω

Diaspora*

- ☐ Το χρησιμοποιώ εγώ αλλά και άτομα που ξέρω
- ☐ Το χρησιμοποιώ εγώ
- ☐ Το έχω ακουστά
- ☐ Το χρησιμοποιεί άτομο που ξέρω
- ☐ Δεν το ξέρω

Friendica

- ☐ Το χρησιμοποιώ εγώ αλλά και άτομα που ξέρω
- ☐ Το χρησιμοποιώ εγώ
- ☐ Το έχω ακουστά
- ☐ Το χρησιμοποιεί άτομο που ξέρω
- ☐ Δεν το ξέρω

3.3. Αν απάντησες ΝΑΙ στην ερώτηση 3.1, η γνώση σου για τα μέσα αυτά οφείλεται σε ανησυχίες σχετικά με το απόρρητό σου;

- ☐ Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ Διαφωνώ
- ☐ Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- ☐ Συμφωνώ
- ☐ Συμφωνώ απόλυτα

3.4. Θεωρείς ότι είναι πιθανό να διαγράψεις το λογαριασμό σου στο Facebook στο κοντινό μέλλον;

- ☐ Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ Διαφωνώ
- ☐ Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- ☐ Συμφωνώ
- ☐ Συμφωνώ απόλυτα

3.5. Τι από τα παρακάτω θα πρότεινες σε κάποιο «φίλο» σου στο Facebook αν εκείνος/-η ανησυχούσε για την ιδιωτικότητά του σε αυτό;

- ☐ Να μείνει στο Facebook γιατί δεν χρειάζεται να ανησυχεί
- ☐ Να μείνει στο Facebook αλλά να είναι πιο προσεκτικός/-ή με όσα δημοσιεύει
- ☐ Να αφήσει το Facebook και να «μετακομίσει» στο Twitter/Instagram/Snapchat/Telegram
- ☐ Να αφήσει το Facebook και να «μετακομίσει» στο Mastodon/Pleroma/Friendica/Diaspora*/...
- ☐ Παράλληλα με το λογαριασμό του στο Facebook να «φτιάξει» Twitter/Instagram/Snapchat/Telegram/...
- ☐ Παράλληλα με το λογαριασμό του στο Facebook να «φτιάξει» Mastodon/Pleroma/Friendica/Diaspora*/...
- ☐ Να φύγει τελείως από τα social media
- ☐ Δεν ξέρω/Δεν απαντώ

Τέλος, έχεις κάτι να συμπληρώσεις;

Παράθεμα 3. Απομαγνητοφωνήσεις.

Συνεντευξιαζόμενος Α. Γυναίκα 42-57 ετών κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου

— **Πόση ώρα περνάς στο Facebook σε ημερήσια βάση και γιατί;**

— Γύρω στην μια ώρα την ημέρα συνολικά, ίσως και περισσότερο κάποιες φορές. Αλλά ποτέ συνεχόμενα.

— **Γιατί όχι;**

— Επειδή συνήθως "μπαίνω" για λίγα λεπτά μόνο και μόνο για να ενημερωθώ και βγαίνω.

— **Τι ρόλο έχει το Facebook στη ζωή σου και γιατί;**

— Ιδιαίτερα σημαντικό θα έλεγα.

— **Γιατί;**

— Λόγω μετακόμισης στην επαρχία έχασα την προσωπική επαφή με φιλικά πρόσωπα και το facebook με βοήθησε να κρατήσω επαφή και σε φιλικό επίπεδο και σε επαγγελματικό. Επίσης στη συνέχεια το χρησιμοποίησα για επαγγελματικούς λόγους και αυτό με βοήθησε πολύ.

— **Για ποιους λόγους ανεβάζεις δημοσιεύσεις στο Facebook;**

— Κυρίως για επαγγελματικούς λόγους στο 80 %. Ενημερώνω για την επαγγελματική μου δραστηριότητα κυρίως, αναζητώ συνεργασίες και γνωστοποιώ τις επαγγελματικές μου δραστηριότητες. Τον τελευταίο καιρό καταθέτω και κάποιες σκέψεις προβληματισμού σχετικά με την επικαιρότητα.

— **Χρησιμοποιείς άλλα social media και γιατί;**

— Χρησιμοποιώ το instagram και κυρίως ενημερώνω για την επαγγελματική μου δραστηριότητα και διατηρώ κάποιες φιλίες από απόσταση.

— **Γιατί συγκεκριμένα το instagram;**

— Αυτό συμβαίνει γιατί νεότερα άτομα σε ηλικία δεν χρησιμοποιούν τόσο το facebook και θέλω να διασπείρω τις πληροφορίες και σε άλλες ηλικιακές ομάδες. Το instagram το χρησιμοποιούν περισσότερο νεότερα άτομα.

— **Γιατί είναι σημαντικό να έχει κάποιος λογαριασμό social media στις μέρες μας;**

— Η απομάκρυνση από τους φίλους και τους συνεργάτες λόγω της πανδημίας επιβάλλει την κοινωνική μας παρουσία με κάποιον τρόπο. Τα social media κρατούν με κάποιο τρόπο την κοινωνικότητά μας σε κάποιο επίπεδο κάτω από ειδικές συνθήκες. Επίσης θεωρώ πως ακόμα η επαγγελματική προβολή μέσω των social media δεν έχει κορεστεί. Άρα κοινωνική επαφή και επαγγελματικά θέματα. Για κάποιους ανθρώπους μπορεί να είναι επίσης η προσωπική τους προβολή.

— **Με ποιους τρόπους μπορούν οι χρήστες να παραμείνουν ασφαλείς στα κοινωνικά δίκτυα τύπου Facebook;**

- Θα πρέπει να κάνουν πολυ αυστηρες ρυθμίσεις απορρήτου, να μη δίνουν προσωπικές πληροφορίες, να μη γνωστοποιούν την παρουσία τους σε διάφορα μέρη να προσέχουν οτιδήποτε λαμβάνουν ως μήνυμα άγνωστο και πάνω από όλα να είναι προετοιμασμένοι για οποιοδήποτε κακοπροαίρετο λογισμικό που μπορεί να βλάψει τον υπολογιστή τους και να παίρνουν back up από τα αρχεία τους φωτογραφίες κτλ.
- **Τι άλλο θα βοηθούσε;**
- Γενικά απαιτείται προσοχή και γνώση σε οτιδήποτε που ο καθένας μπορεί να θεωρήσει απειλητικό για τον ίδιο ή για τον εξοπλισμό του (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, smartphone, tablets κτλ).

Συνεντευξιαζόμενος Β. Άντρας 18-25 ετών Φοιτητής Πανεπιστημίου.

- **Πόση ώρα περνάς στο Facebook σε ημερήσια βάση και γιατί;**
  - Σχεδόν καθόλου.
  - **Γιατί;**
  - Επειδή δεν μου αρέσει. Το Facebook το έχω μόνο για να μιλάω με άλλα άτομα από τη σχολή μου.
-
- **Τι ρόλο έχει το Facebook στη ζωή σου και γιατί;**
  - Κανένα, χρησιμοποιείται μόνο για συνεννοηση στη σχολή όπως είπα ήδη.
-
- **Για ποιους λόγους ανεβάζεις δημοσιεύσεις στο Facebook;**
  - Δεν ανεβάζω.
  - **Επειδή, όπως είπες, το έχεις μόνο για τη σχολή σου;**
  - Ναι. Ωστόσο ανεβάζω πράγματα σε άλλα social [media].
-
- **Χρησιμοποιείς άλλα social media και γιατί;**
  - Instagram και Tik Tok για ψυχαγωγία και για να ανεβάζω πράγματα.
-
- **Γιατί είναι σημαντικό να έχει κάποιος λογαριασμό social media στις μέρες μας;**
  - Ειδικά στις μέρες μας είναι ο πιο εύκολος τρόπος να κοινωνικοποιηθείς χωρίς να ανησυχείς για την κορόνα.
  - **Κάποιος άλλος λόγος;**
  - Επίσης έχει ψυχαγωγία που πολλοί χρειάζονται, στις μέρες μας ειδικά.
-
- **Με ποιους τρόπους μπορούν οι χρήστες να παραμείνουν ασφαλείς στα κοινωνικά δίκτυα τύπου Facebook;**
  - Να μην δίνουν προσωπικές πληροφορίες και να προσέχουν να μην ποστάρουν φωτογραφίες οι οποίες μπορεί να δίνουν στόχο για το που μένουν, π.χ. στάση λεωφορείου, το σπίτι κτλ.

Συνεντευξιαζόμενος Γ. Γυναίκα 18-25 ετών Απόφοιτη λυκείου.

— **Πόση ώρα περνάς στο Facebook σε ημερήσια βάση και γιατί;**

— Μόνο όση είναι απαραίτητη για να ελέγξω για μηνύματα και νέες δημοσιεύσεις στην ομαδική του πανεπιστημίου μου.

— **Τι ρόλο έχει το Facebook στη ζωή σου και γιατί;**

— Είναι ένα αναγκαίο κακό... για μένα τουλάχιστον.

— **Γιατί;**

— Κοίτα, το έχω αναγκαστικά, για να είμαι σε επαφή με το πανεπιστήμιο και τους συμφοιτητές μου. Για τίποτε άλλο.

— **Για ποιους λόγους ανεβάζεις δημοσιεύσεις στο Facebook;**

— Δεν ανεβάζω ποτέ τίποτα και γενικά δεν δίνω δικές μου πληροφορίες στο Facebook.

— **Χρησιμοποιείς άλλα social media και γιατί;**

— Instagram, για να ακολουθώ κάποιους λογαριασμούς που μου αρέσουν.

— **Στο Ίνσταγκραμ ανεβάζεις κάτι;**

— Όχι, ούτε εδώ ανεβάζω κάτι. Το έχω απλώς για να βλέπω δημοσιεύσεις άλλων.

— **Γιατί είναι σημαντικό να έχει κάποιος λογαριασμό social media στις μέρες μας;**

— Επειδή είναι χρήσιμος για πολλά πράγματα, για παράδειγμα μπορείς να διατηρείς επαφή με συγγενείς, φίλους και συμμαθητές.

— **Υπάρχουν άλλοι λόγοι;**

— Ε ξέρω γω... επίσης για να ακολουθείς άτομα που σε ενδιαφέρουν, να παίζεις παιχνίδια. Βασικά μπορείς να μπεις σε πολλές εφαρμογές μέσω του λογαριασμού σου στο Facebook. Στη Pizza Fan, για παράδειγμα, μπαίνει μια φίλη μου μέσα από το Facebook.

— **Με ποιους τρόπους μπορούν οι χρήστες να παραμείνουν ασφαλείς στα κοινωνικά δίκτυα τύπου Facebook;**

— Να μη δημοσιεύουν ευαίσθητες και προσωπικές πληροφορίες.

— **Τι είδους πληροφορίες;**

— Για παράδειγμα, το που βρίσκεσαι, το που μένεις, το τι κάνεις κλπ.

Παράθεμα 4. Πίνακες μεταβλητών

Η έρευνα αναφοράς

Ερωτ.	Μεταβλητές	Είδος	Πολλαπλής;	Εννοιολογικός ορισμός	Λειτουργικός ορισμός
1	Φύλο	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΟΧΙ	Η ταξινόμηση ενός ατόμου με βάση την κοινωνική του συμπεριφορά ή τα φυσικά του χαρακτηριστικά	Το κοινωνικό φύλο του ερωτώμενου (Άρρεν/Θήλυ)
2	Κριτήρια αποδοχής αιτημάτων φιλίας από αγνώστους	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΟΧΙ	Η χρονική διάρκεια από τη γέννηση έως τη στιγμή παρατήρησης	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
3	Χρήση των ρυθμίσεων απορρήτου προφίλ από κάθε χρήστη	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΟΧΙ	Σε ποιους έχουν επιλέξει ο χρήστης να είναι ορατό το προφίλ του	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
4	Συχνότητα με την οποία οι χρήστες προσαρμόζουν τις ρυθμίσεις ιδιωτικότητάς τους	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΟΧΙ	Το πόσο συχνά επεξεργάζεται ο χρήστης τις σχετικές με την ιδιωτικότητα ρυθμίσεις του προφίλ του	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
5	Βουλευτική αφαίρεση ετικέτας	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΝΑΙ	Η προδιάθεση ενός χρήστη για την αφαίρεση μιας ετικέτας από πόστ άλλο χρήστη	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Προσαρμογή ρυθμίσεων απορρήτου			Η εξατομικευση ή μη των προεπιλεγμένων ρυθμίσεων απορρήτου στις πληροφορίες του προφίλ και τις δημοσιεύσεις	Η προδιάθεση του χρήστη στη χρήση ή μη των εργαλείων που παρέχει το ίδιο το Facebook για την προστασία των δεδομένων του από άλλους χρήστες
	Διαγραφή/απόκρυψη δημοσιεύσεων από χρονολόγιο-τοίχο			Η προδιάθεση του χρήστη για την απόκρυψη ή τη διαγραφή δημοσιεύσεων που έχει αναρτήσει στο χρονολόγιο-τοίχο του	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Αναφορά χρηστών που παριστάνουν άλλους χρήστες με ψεύτικους λογαριασμούς			Το κατά πόσο ο χρήστης είναι πρόθυμος να προστατεύσει τη διαδικτυακή του ταυτότητα και να αναφέρει κακόβουλους χρήστες	Η προδιάθεση του χρήστη να κάνει αναφορά σε έναν ψεύτικο λογαριασμό ο οποίος υποδύεται τον ίδιο ή κάποιο άτομο που γνωρίζει
	Αλλαγή ρυθμίσεων για την αποτροπή φίλου από το να δει συγκεκριμένες δημοσιεύσεις			Η προδιάθεση του χρήστη να επεξεργάζεται και να αλλάζει τις ρυθμίσεις του προφίλ του για να αποτρέπει κάποιους διαδικτυακούς φίλους του από το να δει συγκεκριμένες δημοσιεύσεις	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Απενεργοποίηση προφίλ-λογαριασμού			Η προδιάθεση του χρήστη να απενεργοποιήσει το λογαριασμό του	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Κατασκευή χρονολογίου τοποθεσιών και δραστηριοτήτων			Η προδιάθεση του χρήστη να αναρτά δημοσιεύσεις στο χρονολόγιο με τις τοποθεσίες που έχει επισκεφθεί και τις δραστηριότητές του	Το κατά πόσο ο χρήστης διατίθεται να μοιράζεται προσωπικά δεδομένα του σχετικά με την τοποθεσία και τις δραστηριότητές του μέσω κατασκευής χρονολογίου
	Κατασκευή καταλόγων φίλων με κοινά χαρακτηριστικά			Η προδιάθεση του χρήστη να κατασκευάζει καταλόγους στους οποίους να κατανέμει τους διαδικτυακούς του φίλους με βάση τα κοινά τους χαρακτηριστικά	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Ρύθμιση του φυλλομετρητή για τη λήψη αρχείων cookies			Το κατά πόσο ο χρήστης προτίθεται να προστατέψει τα δεδομένα του κατά την περιήγησή του στο Διαδίκτυο εκτός των πλαισίων της πλατφόρμας του Facebook	Η προδιάθεση του χρήστη να επεξεργάζεται και να εξατομικεύει τις ρυθμίσεις του φυλλομετρητή του σχετικές με τη λήψη ή μη των cookies από διάφορες ιστοσελίδες
6	Γνώση και κατανόηση της πολιτικής απορρήτου του Facebook	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Το αν ο χρήστης έχει επίγνωση του τι ακριβώς έχει δώσει τη συγκατάθεσή του να συμβαίνει στα δεδομένα του με την εγγραφή και τη χρήση της πλατφόρμας	Το αν ο χρήστης έχει διαβάσει και κατανοήσει την πολιτική απορρήτου του Facebook.
7	Πληροφορίες που έχει αποκαλύψει ο χρήστης μέσα από την εγγραφή/χρήση του Facebook	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΝΑΙ	Οι πληροφορίες που έχει καταχωρήσει ο χρήστης στην πλατφόρμα Facebook από την ημερομηνία εγγραφής του	Οι πληροφορίες που ο χρήστης γνωρίζει ότι έχει αποκαλύψει στο Facebook από την εγγραφή του μέχρι την ημερομηνία παρατήρησης
8	Πληροφορίες που αποκαλύπτονται σε συγκεκριμένους χρήστες	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΝΑΙ	Σε ποιο βαθμό εκτίθενται τα προσωπικά δεδομένα του χρήστη σε συγκεκριμένες κατηγορίες χρηστών	Ποιες πληροφορίες επιλέγονται από τον χρήστη προς εμφάνιση σε συγκεκριμένες ομάδες χρηστών

Η νέα έρευνα

Ερωτ.	Μεταβλητές	Είδος	Πολλαπλής;	Εννοιολογικός ορισμός	Λειτουργικός ορισμός
0-1	Φύλο	ΠΚΜ/ΟΚΜ	OXI	Η ταξινόμηση ενός ατόμου με βάση την κοινωνική του συμπεριφορά ή τα φυσικά του χαρακτηριστικά	Το κοινωνικό φύλο του ερωτώμενου (Άρρεν/Θήλυ/Άλλο)
0-2	Ηλικία	ΠΚΜ/ΟΚΜ	OXI	Η χρονική διάρκεια από τη γέννηση έως τη στιγμή παρατήρησης	Η ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκει ο ερωτώμενος
0-3	Εκπαίδευση	ΠΚΜ/ΟΚΜ	OXI	Το επίπεδο των γνώσεων που κατέχει ένα άτομο	Η τελευταία βαθμίδα εκπαίδευσης από την οποία έχει αποφοιτήσει ο ερωτώμενος
0-4	Λόγοι δημιουργίας λογαριασμού	ΠΚΜ/ΟΚΜ	NAI	Οι λόγοι που οδήγησαν ένα άτομο στην οδηγία λογαριασμού στην πλατφόρμα Facebook	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
0-5	Εξατομικευμένη σημασία του Facebook	ΠΔΜ/ΤΔΜ	OXI	Ο βαθμός σημαντικότητας που αποδίδει ένα άτομο στη χρήση του Facebook	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
1-1	Προσωπικές πληροφορίες	ΠΚΜ/ΟΚΜ	NAI	Οποιαδήποτε δεδομένα αφορούν ένα ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο ⁸	Οι πληροφορίες που δηλώνουν οι χρήστες στις πληροφορίες του προφίλ τους ή αναφέρουν σε δημοσιεύσεις
1-2	Ρύθμιση απορρήτου	ΠΔΜ/ΤΔΜ	OXI	Τα δικαιώματα προβολής και αλληλεπίδρασης με μια δημοσίευση ή πληροφορία από διάφορες κατηγορίες χρηστών	Το εύρος των χρηστών που μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μια πληροφορία στο Facebook
1-3	Αποδοχή αιτημάτων φιλίας από αγνώστους	ΠΔΜ/ΤΔΜ	OXI	Η θετική ή αρνητική απάντηση (ή απουσία απάντησης) σε αίτημα φιλίας στο Facebook από άγνωστο άτομο	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
1-4	Κριτήρια αποδοχής αιτημάτων φιλίας από αγνώστους	ΠΚΜ/ΟΚΜ	NAI	Τα κριτήρια που είναι πιθανό να προκαλέσουν την θετική απάντηση σε αίτημα φιλίας από άγνωστο άτομο	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
1-5	Προσαρμογή ρυθμίσεων απορρήτου	ΠΚΜ/ΟΚΜ	NAI	Η εξατομίκευση ή μη των προεπιλεγμένων ρυθμίσεων απορρήτου στις πληροφορίες του προφίλ και τις δημοσιεύσεις	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Έλεγχος δημοσιεύσεων άλλων με ετικέτα ιδίου			Η ενεργοποίηση ή μη από έναν χρήστη της δυνατότητας ελέγχου δημοσιεύσεων όπου έχει επισημανθεί με ετικέτα πριν η δημοσίευση γίνει ορατή στο χρονολόγιο	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Βουλητική αφαίρεση ετικέτας			Η προδιάθεση ενός χρήστη για την αφαίρεση μιας ετικέτας που τοποθετήθηκε χωρίς τη συγκατάθεσή του	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Έλεγχος ετικετών άλλων σε ιδίες δημοσιεύσεις			Η ενεργοποίηση ή μη από έναν χρήστη της δυνατότητας ετικετών που τοποθετήθηκαν από άλλους σε δικές του/της δημοσιεύσεις πριν γίνουν ορατές στο χρονολόγιο	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Διαγραφή/απόκρυψη δημοσιεύσεων			Η χρήση ή μη της δυνατότητας διαγραφής ή απόκρυψης ανεπιθύμητων δημοσιεύσεων από το χρονολόγιο	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Τήρηση καταλόγων φίλων			Η χρήση ή μη της δυνατότητας του Facebook να δημιουργεί και να διαχειρίζεται ομάδες φίλων	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Διαμοιρασμός τοποθεσίας			Η γνωστοποίηση ή μη της τοποθεσίας ενός χρήστη μέσω Facebook	Η χρήση ή μη των δυνατοτήτων γεωγραφικού εντοπισμού της συσκευής από την εφαρμογή του Facebook ή/και ο διαμοιρασμός τοποθεσίας μέσω δημοσίευσης
1-6	Συχνότητα χρήσης δυνατότητας «Έλεγχος απορρήτου»	ΠΔΜ/ΤΔΜ	OXI	Πόσο συχνά χρησιμοποιεί ο χρήστης την εγγενή δυνατότητα ελέγχου ιδιωτικότητας που προστέθηκε με μια πρόσφατη ενημέρωση του Facebook	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)

⁸ <https://gdpr-info.eu/issues/personal-data/>

2-1	Άποψη για την ιδιωτικότητα στο Facebook	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Ο βαθμός στον οποίο οι χρήστες είναι σίγουροι για το απόρρητο των πληροφοριών τους στο Facebook	Η δυνητική παρουσία ανησυχιών σχετικά με τη μεταχείριση των προσωπικών δεδομένων στο Facebook
2-2	Γνωριμία με την πολιτική απορρήτου Facebook	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Το αν ο χρήστης έχει διαβάσει την πολιτική απορρήτου του Facebook	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
	Κατανόηση της πολιτικής απορρήτου Facebook	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Το αν ο χρήστης έχει κατανοήσει την πολιτική απορρήτου του Facebook	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
2-3	Άποψη για εκμετάλλευση προσωπικών πληροφοριών	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΝΑΙ	Η διάδοση διαφόρων θεωριών για τη μεταχείριση των προσωπικών δεδομένων από τη Meta και τρίτες εταιρείες-συνεργάτες της	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
2-4	Αποδοχή των διαφημιστικών/στατιστικών cookies	ΠΚΜ/ΟΚΜ	ΟΧΙ	Η αποδοχή ή μη των επιπλέον cookies που χρησιμοποιεί η Meta για στοχευμένη διαφήμιση και cross-site tracking.	Η απάντηση που έδωσε ο ερωτώμενος στο σχετικό pop-up που αναδύεται συνήθως πριν τη σύνδεσή του/της στο λογαριασμό του/της στο Facebook
3-1	Διάδοση του Fediverse (αποκεντρωμένα ΜΚΔ)	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Η διάδοση της ιδέας των αποκεντρωμένων ΜΚΔ, ενδεχομένως ως πιο απόρρητων εναλλακτικών σε mainstream ΜΚΔ.	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
[3-2]	Διάδοση της αποκεντρωμένης πλατφόρμας Mastodon	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Η διάδοση της πλατφόρμας Mastodon στους χρήστες των αποκεντρωμένων ΜΚΔ	Η διάδοση της πλατφόρμας Mastodon σε όσους/-ες απάντησαν θετικά στην ερώτηση 3.1
	Διάδοση της αποκεντρωμένης πλατφόρμας Pleroma			Η διάδοση της πλατφόρμας Pleroma στους χρήστες των αποκεντρωμένων ΜΚΔ	Η διάδοση της πλατφόρμας Pleroma σε όσους/-ες απάντησαν θετικά στην ερώτηση 3.1
	Διάδοση της αποκεντρωμένης πλατφόρμας Diaspora*			Η διάδοση της πλατφόρμας Diaspora* στους χρήστες των αποκεντρωμένων ΜΚΔ	Η διάδοση της πλατφόρμας Diaspora* σε όσους/-ες απάντησαν θετικά στην ερώτηση 3.1
	Διάδοση της αποκεντρωμένης πλατφόρμας Friendica			Η διάδοση της πλατφόρμας Friendica στους χρήστες των αποκεντρωμένων ΜΚΔ	Η διάδοση της πλατφόρμας Friendica σε όσους/-ες απάντησαν θετικά στην ερώτηση 3.1
[3-3]	Σχέση ανησυχίας για απόρρητο και επίγνωσης Fediverse	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Ο βαθμός στον οποίο η ανησυχία για την ιδιωτικότητα σε εμπορικές πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook, ευθύνονται για το ενδιαφέρον για τα αποκεντρωμένα ΜΚΔ	(ταυτίζεται με τον εννοιολογικό)
3-4	Πιθανότητα εγκατάλειψης Facebook	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Πόσο πιθανό είναι να εγκαταλείψει ο χρήστης το Facebook	Πόσο πιθανό είναι ο χρήστης να διαγράψει το λογαριασμό του στο Facebook
3-5	Άποψη για πρόταση ενίσχυσης απορρήτου	ΠΔΜ/ΤΔΜ	ΟΧΙ	Οι ενέργειες που, κατά την άποψη του ερωτώμενου, είναι δυνατό να ενισχύσουν την προστασία του απορρήτου ενός ατόμου	Οι ενέργειες που θα συμβούλευε ο ερωτώμενος να λάβει ένας θεωρητικός του φίλος προκειμένου να ενισχύσει την προστασία του απορρήτου του

ΠΚΜ/ΟΚΜ = Ποιοτική κατηγορική μεταβλητή / Ονοματική-κατηγορική μέτρηση

ΠΔΜ/ΤΔΜ = Ποιοτική διατάξιμη μεταβλητή / Τακτική-διατακτική μέτρηση